

EVALUERING AF OFFENTLIG POLITIK OG ADMINISTRATION – TENDENSER OG UDFORDRINGER

THOMAS BREDGAARD & JULIA SALADO-RASMUSSEN
FORSKNINGSCENTER FOR EVALUERING (FCE)
AALBORG UNIVERSITET

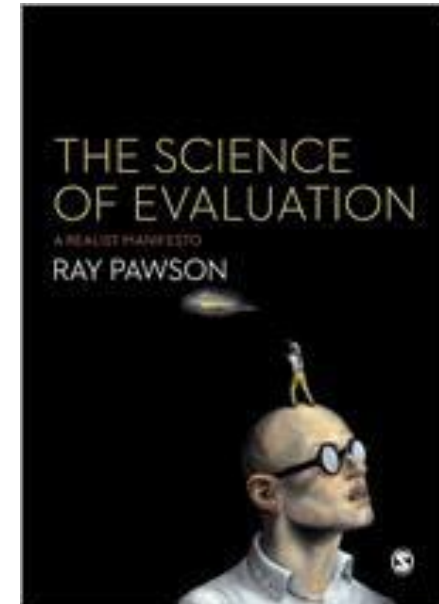
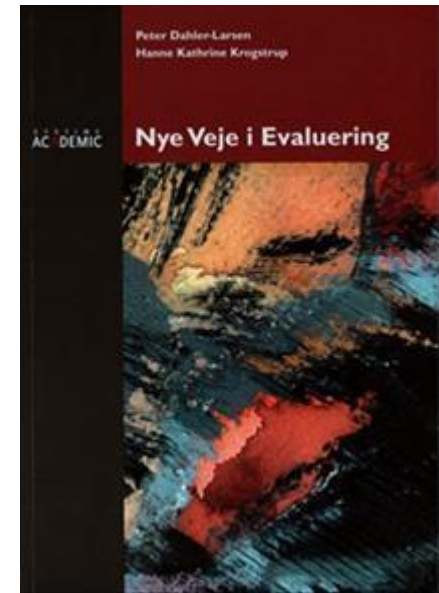
DANSK EVALUERINGSSELSKAB, 29. AUGUST 2015
COMWELL, KOLDING

AALBORG UNIVERSITET

Tre formål med sessionen

1. At diskutere nyere tendenser i evaluering af offentlig politik og organisation
2. At diskutere hvordan man foretager et kvalificeret valg af evalueringsmodel
3. At nå det hele på 45 minutter en lørdag formiddag i Kolding 😊

Lærebog undervejs på Hans Reitzels forlag

**Titel: Evaluering af offentlig politik og organisation (red. af Thomas Bredgaard),
udkommer ultimo 2015 eller primo 2016.**

Del 1. Evaluering og evidens

- Kapitel 1. Evaluering, politik og organisation (Thomas Bredgaard)
- Kapitel 2. Fire evalueringsbølger (Evert Vedung)
- Kapitel 3. Metaevaluering og evidens (Hanne Kathrine Krogstrup og Kelvin Baadsgaard)
- Kapitel 4. Evalueringsstyring (Hanne Foss Hansen)
- Kapitel 5. Performance Management (Morten Balle Hansen)
- Kapitel 6. Politik og evaluering (Peter Dahler-Larsen)

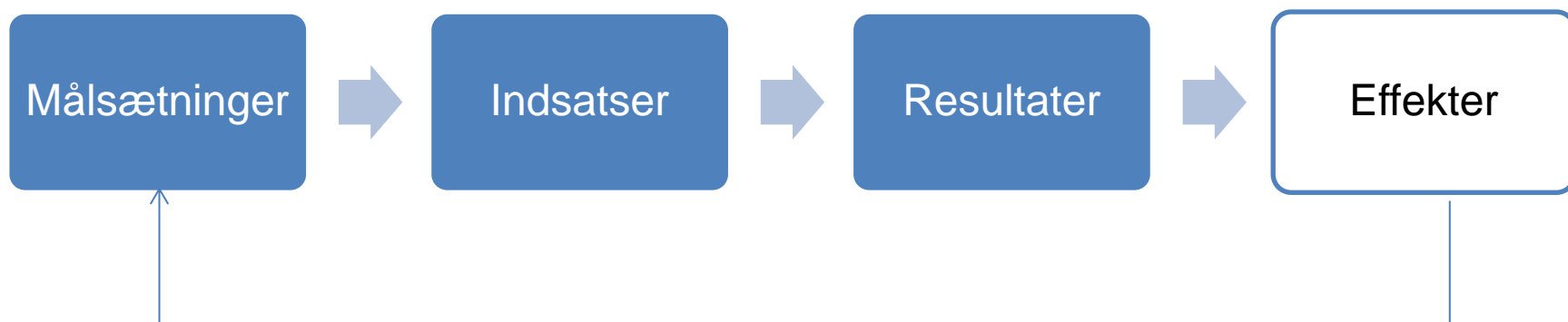
Del 2. Evalueringsmodeller

- Kapitel 7. Procesevaluering og følgeforskning (Anette Rasmussen og Palle Rasmussen)
- Kapitel 8. Interaktiv evaluering (Kelvin Baadsgaard og Hanne Kathrine Krogstrup)
- Kapitel 9. Brugerevaluering (Bente Bjørnholt)
- Kapitel 10. Målopfyldelsesevaluering og effektevaluering (Thomas Bredgaard, Ina Drejer og Kristian Nielsen)
- Kapitel 11. Økonomiske evalueringer (Ina Drejer og Kristian Nielsen)
- Kapitel 12. Virkningsevaluering (Thomas Bredgaard, Julia Salado-Rasmussen og Stella Seiling-Monas)

Del 3. Anvendelse af evaluering

- Kapitel 13. Resultatstyring og politiske beslutningsprocesser (Flemming Larsen)
- Kapitel 14. Evalueringsanvendelse (Peter Dahler-Larsen)

Grundbegreber i evaluering

Evalueringsmodeller

Evalueringsmodel	Problemstilling	Evalueringskriterium
Procesevaluering	Hvordan forløb implementeringen af indsatsen?	Udledes af indsatsens mål eller i dialog med interessenter undervejs
Interaktiv evaluering	Hvad er interessenternes oplevelse af indsatsen?	Udledes i interaktion mellem evaluator og interessenter
Brugerevaluering	Hvad er brugernes oplevelse af indsatsen?	Udledes ud fra brugerens behov og ønsker
Målopfyldelsesevaluering	I hvilken grad er målsætningen realiseret?	Udledes af indsatsens målsætninger
Effektevaluering	Hvilke effekter har indsatsen?	Udledes af indsatsens (tilsigtede og utilsigtede) målsætninger
Økonomisk evaluering	Er produktivitet, effektivitet og nytte tilfredsstillende?	Output, effekt og nytte måles ift. indsatsens omkostninger
Virkningsevaluering	Hvad virker for hvem, under hvilke omstændigheder?	Udledes af (program)teori og praksis på feltet

Valg af evalueringsmodel og evalueringsdesign

1. **Problem:** Hvad er det grundlæggende problem som evalueringen undersøger? Hvad er evalueringens formål (fx læring, kontrol, viden eller strategisk formål)?
2. **Organisering:** Hvem skal have ansvaret for evalueringen og hvordan skal den organiseres?
3. **Bedømmelse:** Ud fra hvilke værdikriterier skal interventionen bedømmes? Hvilke standarder på disse værdikriterier udgør succes eller fiasko?
4. **Afgrænsning og implementering:** Hvordan kan evalueringen afgrænses og beskrives? Er interventionen et mål eller middel? Hvis middel, hvordan ser implementeringen så ud frem til resultaterne?
5. **Resultater og effekter:** Hvilke (tilsigtede og utilsigtede) konsekvenser har interventionen?
6. **Anvendelse:** Af hvem og på hvilken måde skal evalueringen anvendes?

Dansk evalueringshistorie – kort fortalt

1960-
1970erne

- Ad hoc evalueringer på udvalgte politikområder, især socialpolitik, ulandsbistand og forskningsområdet

1980erne

- Spredning af evaluering til andre politikområder, fx arbejdsmarked og erhvervsfremme
- Institutionaliseing på bistandsområdet, oprettelse af "evalueringenshed" i Danida

1990erne

- Fortsat spredning til nye politikområder, fx undervisningsområdet, socialområdet, udviklingsbistand
- Internalisering af løbende evaluering i offentlige organisationer gennem mål-og resultatstyring

2000erne

- Sektorministerier udvikler egne evalueringspolitikker med formålet at skabe en mere "evidensbaseret politik og praksis" , fx indenfor udviklingsbistand, social- og beskæftigelsespolitikken
- Evidensbevægelsen medfører oprettelse af samarbejder på socialområdet (Campbell) og sundhedsområdet (Cochrane)

Fire evalueringsbølger og et evidenshierarki

1. Den videnskabelige bølge (1950-1970)
  - Ingeniørmodellen, rationalitet, planlægning og instrumentel brug af evaluering
2. Dialogorienterede bølge (1970-1980)
  - Stakeholderevaluering, partcipatorisk, empowerment og demokratisk evaluering
3. Den nyliberale bølge (1980- ?)
  - New Public Management, resultatbaseret ledelse, udlicitering, kundeorientering
4. Den evidensbaserede bølge (2000- ?)
  - Kontrollerede eksperimenter, lodtrækningsforsøg, metaevaluering
  - Virkningsevaluering

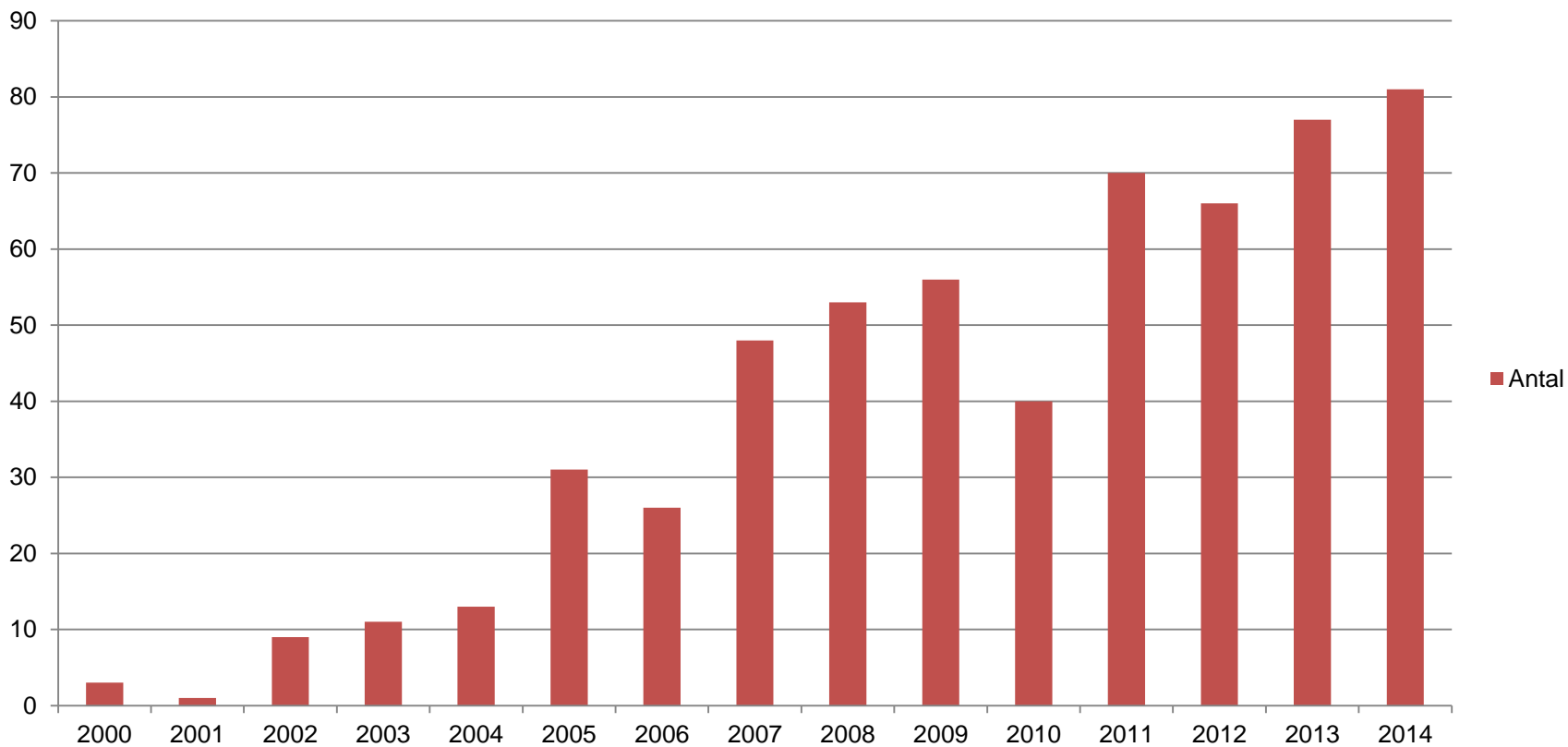
Kilde: E. Vedung, kapitel 2 i lærebogen.

En bølgeskvulp af programteori?

- Evidens – hvad virker?
  - Men også efterspørgsel efter hvordan og hvorfor offentlige interventioner virker.
  - Stigende interesse for de antagelser (programteorier), som offentlige interventioner bygger på.
-
- Vedung (2009)
  - Funnell og Rogers (2011)
  - Pawson & Tilley (1997), Pawson (2006), Pawson (2013)
  - Peter Dahler-Larsen (2013).

Resultater i Google Scholar

Søgning på "programteori"

Diskussion 3 min. med sidemand

- Hvordan vælger man den rette evalueringsmodel?
- Er evidensbølgen slået mod land?
- Hvad bliver den næste bølge?